

# SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.  
UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRIEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMÉGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMÉGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Papok, tanítók, gazdasági egyleti tagok és közs. előjáróknak egészévre 6 kor., a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 kor. — Egy példány ára 16 fillér. Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadó: **BETEHPÁL**

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések 6 fillér, többszöri közlésnél 4 fillérről öszöltetnek. — Bélyegdíj külön 60 fillér. Nyílt sora 1 kor. Hirdetés és nyílt-ter díja előre fizetendő. — Hirdetéseket a lap részére elfogad minden hirdetői iroda. —

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: **BETEHPÁL** könyvnyomdája és könyvkötőszéke (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. Kéziratok nem adtnak vissza.

## Szent István napján.

Irta: **Fülei Sz. Lajos.**

Ős Budavár falain háromszinű zászlókat lenget a szél. A harangok ünnepélyes hangjai között ezren sietnek a dicső, komor falak közé, hogy meglássák azt a dicsőséges szent Jobbot, mely egykoron annyi áldást osztogatott, sok bal-szerencse és vizsoly között e sokat szenvedett magyar nemzetre.

Augusztus 20-ika van, Szent István első apostoli magyar király napja. A magyarok legnagyobb, leghíresebb és legjelentékenyebb ünnepe, melyen a hit és hazafiság szent glóriája ragyog.

1803. év augusztus 20-án, a szent király halála után 45 évvel később nyitotta fel Szent László királyunk az ő sok rendbéli és jeles csodákkal ékes sírját, melyben szétporló teteme között épségben találtak jobb kezét. Ettől a naptól kezdve a Budavárban őrzött szent Jobb a magyar nemzet közkincese lett. Azóta kegyeletes hagyományyal tisztelt talizmánja a nemzetnek. Mintha csak századok viharai közt utmutatója, sorsának intézője volna.

A diadalmas hadjáratokból megtért nemzet lelkesedéssel hordozta körül a szent ereklyét s a nehéz csapások gyászos napjaiban csüggedni nem tudó bizalommal kereste fel:

„Hol vagy István király?  
Téged magyar kíván.  
Gyászos öltözetben  
Te előtted sírván.“

Szent lelkesedés, bizalom viszi a hívek ezreit most is Budavárba, hol harangzugás, zene és szent ének hangjai közt vezeti az ország első főpapja a körmenetet.

Nemcsak egyházi, hanem polgári, nemzeti ünnep is ez a nap, melyen ő magyar buzgalom felkeresi annak a szent királynak emlékét, a ki a honszerzés sulyos munkája után ez országot a keresztény civilizációval és ezer évig tartó polgári alkotmányjal boldogította.

Nála nélkül hova lettünk volna? Elég csak a wetzlári, merseburgi véres csatákat, a thárcziai szerencsétlen hadjáratokat említeni. Mindezek fenyegető jelek voltak, hogy őseinket csakis a többi keresztény népek polgáriassodása mentheti meg az enyészettől.

Szent István magyi nemzetét az európai keresztény nemzetek nagy családjába iktatta és így neki köszönhetjük mindazt, a mi fajunknak sulyt adott a nyugoti civilizációban századokon keresztül.

\* \* \*

István atya, Gejza fejedelem miután élte vége felé megkeresztelkedett, igen óhajtotta nemzetét is az egyház kebelébe vezetni. A gondviselés azonban ezt a nagy munkát fiának tartotta fenn, ki — miként atya — szent Adalbert püspök keze által vette fel a keresztiséget.

István, midőn 995-ben Henrik bajor herceg leányával, Gizellával házasságra lépett, ünnepélyes ígéretet tett, hogy a magyar nemzetet a pogányságból a keresztény hitre fogja téríteni. Ez ígéret teljesítése volt életének legfőbb feladata.

Szent Istvánnak sok ellenséggel kellett megküzdenie. Leghatalmasabb volt ezek közt Kupa somogyi vezér, ki a pogánysághoz szító magyarok élén fellázadt. István legyőzte a lázadókat és fogadalmához hűen, Somogy megye dézsmáját a szent Márton püspök tiszteletére Gejza által építeni kezdett, általa pedig bevégzett s ma is fennálló pannonhalmi apátságok ajándékozta.

Ezután a hit terjesztése és megszilárdítása végett tudós papokat hitt az országba. Püspökségeket, prépostságokat, apátságokat létesített, templomokat épített.

Hogy apostoli működésére a pápa áldását megnyerje, Asztrik apátot Rómába II. Szilveszter pápához küldötte. A pápa lelkéből örvendezett a magyarok megtérésének. István működését jóváhagyta és őt királynak nevezve, felsőbb sugallatból drága kövekkel kirakott, előbb a len-

gyel fejedelemnek szánt koronát és apostoli keresztet küldött neki ajándékol.

Ezt a koronát és az „apostoli király“ dicső címét királyaink mai napig is legszebb örökségként birják. Ünnepek alkalmával az apostoli kettős keresztet rendszeren egyik püspök viszi a király előtt. A mostani kereszt Hunyadi Mátyástól ered és az esztergomi főkapitányban őrzik.

Szent István, hogy országának fennmaradását biztosítsa, kellően rendezte üdvös törvényeiben és fiához Imréhez intézett oktató iratában alapját velette meg a nemzeti alkotmánynak, mely rendszeresen fejlődve, annyi viharok dacára ma is fennáll.

Szent István Isten akaratában való mély megnyugvással viselte azt a pótolhatatlan veszteséget, mely egyetlen fiának halálával annyi szép reménytől fosztotta meg. Fájó szívének gyógyulását köteleminek buzgó teljesítésében kereste. E mellett a kegyes intézetek, templomok, kórházak, árvák, özvegyek, betegek és a szegények iránt oly nagy adakozást fejtett ki, hogy királyi kincstárát is nem egyszer kimerítette.

Életének végórját közeledni látván, beteggya köré gyűjtötte a püspököket és a hazai nagyait. Szívére kötötte a hon javát és országát Máriának ajánlván, 838. év augusztus 15-én a Boldogságos szűz menybemenetelének ünnepén, élete 60-ik évében meghalt.

Halála után negyvenöt év múlva teljes épségben került elő jobb keze, melyet drága ereklye gyanánt őriz azóta a nemzet kegyelete.

Ez az ünnep, miként törvényeink bizonyítják, már a tizenegyedik században a közünnep közé tartozott és pedig kezdet óta augusztus 20-hoz volt kötve, abból az okból, mivel tetteit a sírból e napon emelték ki.

Szent István magyar király emlékezetét az egész róm. kath. egyház is megüli szeptember 12-én. Ezt XI. Ince pápa rendelte el ama szerencsés esemény emlékezetére, hogy Budavárát 1686. év szept. 2-án a törököktől visszafoglalták.

\* \* \*

## A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGYAJA.

### A sír felé.

(A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárgyaja.)

Meghuzták, kongatják,  
A lelkek harangját,  
Keserves sírás közt  
Hallgattam a hangját.

Szívembe nyílatott,  
A lelkembe vágott.  
Elborulni láttam  
Az egész világot...

Nem maradt már semmi  
— Sírján a reménynek —  
Áldott szent emléke  
A legjobb testvérnek.

**Fülei Sz. Lajos.**

### Egy kalap mint a családi boldogság közvetítője.

Szendeffy Jónás kicsi kis emberke; mindig tiszta és csinos, akárcsak egy fővárosi dandy, vagy egy bürzianus, a ki egy ballerínának óhajt tetszeni. Az embonpoint némi domborulata bizonyos tekintélyt kölcsönöz törpe alakjának. Ő a tollas állatok közé tartozik, de nem azokhoz hasonló, a kik gágogásukkal a római Capitoliumot mentették meg, hanem azok közé sorozandó, a kik a jelen kor legveszedelmesebb fegyvereivel, az íróttal ostromolják titáni módon az Olympust. Nem volt valami tündöklő meteor az irodalom egén, inkább csak amolyan pásztortűz, a mely melegíteni és nem ragyogni kíván. Arczáról csupa jószág tükröződik vissza és valóban olyan áldott lelkű ember volt, a ki még a lénynek sem ártott, akármilyen szemtelen módon választotta is ki Szendeffy orrát kedvteléseinek színhelyeül. Legjellemzőbb tulajdonságai: a pontosság, tisztaság és

a pedanteriával határos rendszeret. Soha sem vesztett vagy felejtett el valamit; az sem esett meg rajta, hogy valamit úgy elrakott volna, hogy keresni lett volna kénytelen. S így nem bírta felfogni, hogy mások ily szórakozottak és rendetlenek, hogy soha nem tudják, hol mi jöik van. S különösen kedves oldalbördácskájának, imádott Rózsikának volt az a megboszáthatatlan rossz szokása, hogy kulcsait elrakta, pénztárczáját vagy keztyűjét kereste, gyűszűjét elveszítette stb. Minden törekvése, mely oda irányult, hogy őt erről leszoktassa, hajótörést szenvedett, minden jóindulatu figyelmeztetése dugába dőlt. Hiába, e rossz szokásnak verében kellett rejtenie, mert különben lehetetlen, hogy az a derék, csicsérgő madárkához hasonló bájos lény, ki minden szeszélyét is teljesítette, e tulajdonságával még nem szakított volna. Angyali természetű Rózsikája igyekezett is hozzá mindenben hasonlóvá válni, de sajnos, a természet művét nem corrigálhatta; hisz egészen más anyagból volt gyurva, mint ura, parancsolója. Ez kimért, pontos és nyugodt mindenben, ő meg élénk, feledékeny és legkevésbé sem rendszerető; férje barna és asztal és ág alatt valamit keresgél, akkor Szendeffy Jupiter zonosához hasonlított.

Az egész világ egyetértett abban, hogy ugy éltek, akárcsak a bugó gerliczék és valóban ő magok is paradiosomnak vélték kis családi tűzhelyüket, melyet nem zavar egy felhőcske sem. De bezzeg beborult a látóhatár, valahányszor a kis asszonyka valamit elrakott, a nélkül, hogy tudta volna, hová. Ez kihozta Szendeffyt a sodrából. Ha látta, hogy felesége minden zeg-zugot tüvé tesz, ha nyugtalanul ide-oda tipog és minden egyes sarokban és szögletben, fiókokban, munkakosarában, az asztal és ág alatt valamit keresgél, akkor Szendeffy Jupiter zonosához hasonlított.

Nem tudom felfogni, hogy soha sem tudod, hová tetted holmidot, csakugyan ilyen gyenge emlékező tehetség van! Lehetetlen, hogy az ember, ha józan észsel bír, valamit elfelejtjen vagy elveszítsen. Ez csak a női természet kiváltában találja magyarázatát.

S minél türelmesebben és szendebben keresgél

Szendeffy, annál inkább dult-fult szellemi fensőbbéget érteében Szendeffy, annyira, hogy Haragfy névre keresztelhetette volna magát. A dolog vége az lett, hogy a kölcsönös szemrehányások villámai csak úgy cikáztak a levegőben. Jamos templomának ajtai nyitva álltak, a béke anyala elrepült. Ily pillanatokban kitört Szendeffy kebelének háborgó mélyéből az indokolt óhaj: „Oh az a barbár, bárcsak ő is elrakna vagy elveszítene valaha valamit. Nem kellene folyton hallanom: Én még sohasem vesztettem el valamit.“

Erre szobájába vonult vissza és duzzogott. Mit tehet ő arról, hogy a kulcsokat nem tudta megtalálni. Nem rakta el azokat szándékosan. Miért fördemt így rá? Oh bárcsak férje is juttatná őt egyszer abba a helyzetbe, hogy hasonló módon revanchirozhatná magát.

Miután ily kívánságokkal a lelkére nehezedő teher elgördült és megkönnyebbülten felsóhajtott, ismét felkereste férjét szobájában és a kiengesztelődés napjának felragyogásával édes csókkal pecsételték meg a békekötést.

Az ehhez hasonló jelenetek minden évben többször ismétlődtek. A kis asszonyka azontul is szórakozott és feledékeny maradt; a férj uram pedig semmi-lyen és sohasem. Rózsika már-már hinni kezdett férje esalhatatlanságában, a mikor a véletlen megtépázta Szendeffy nimbuszának koszorúját.

Tikkasztó meleg nyár volt; a városban a tartózkodás tűrhetetlenné vált, a forróság kedvezőtlen befolyással volt Szendeffy idegzetére, ugyanarra, hogy még a rendesnél is jobban összekuszálta és összebongozta a ház rendjének egyes szálait; férje pedig automataszerű pontossággal végezte teendőit. A tűrhetetlen meleg elől menekülendők Borszékre mentek üdülés céljából. Oh ha Szendeffy sejtette volna, hogy itt sorsa majd utol fogja érni! Napjaik igen kellemesen teltek. Csupa öröm, vigáság és verőfény! A szerelem mómora, az egyetértés varázsa, a természet bája mind hozzá járultak boldogságuk teljessé tételéhez. De a balsors közelgett hollószárnyakon.

Egy napon sötét felhők borították Szendeffy más-lyan derült homlokát. Borzasztó dolognak kellett történnie; egészen kivételesen rendes lényegéből. De men-til sötétebbé vált tekintete, annál pajzánabban ragyog-

Lapunk mai számához egy félv melléklet van csatolva.

Harangzugás, zenehang között indul meg a körmenet Budavárában. Ezerek ajkán csendül meg az ősrégi ének:

„Ah, hol vagy magyarok  
Tündöklő esillaga!  
Ki voltál valaha  
Országunk oszlopa.”

A hit és hazafiság szent érzelmei közt édes borongással keressük fel hazánk ezeréves emlékeit. Hálát mondunk Istennek, ki időnként, mikép hajdan Izraelben, nagy férfiakat támasztott, kiknek erényei, tettei korszakot alkottak és irányt jelöltek meg nemzetünk történetében.

**Két rendelet.** A belügyminiszter valamennyi törvényhatósághoz körrendeletet intézett, mely szerint válogatott esetben a gyermektelenségnek, vagy a gyermekek számának igazolásáról szóló bizonyítványok abban az esetben, ha a főváros, Fiume városa és a törvényhatósági joggal felruházott városok hatóságai állítják ki, egyformán bélyegilleték alá esnek. A kis- és nagyközségek előjárásai, valamint a rendezett tanácsú városok polgármesterei által kiállított ilyen bizonyítványok pedig ötven krajczáros bélyeggel látandók el. — A másik rendelet szerint az elismert jellegű betegsegélyző-pénztárak, illetőleg azok tagjai részére hivatalos használat céljából kiadandó születési és házassági anyakönyvi kivonatok díj- és bélyegmentesek.

**Az ujonczjutalék végleges számbavétele.** A hivatalos lap közli a honvédelmi miniszteriumnak valamennyi törvényhatósághoz intézett körrendeletét, a melyben a közös hadsereg (hadi tengerészet) és honvédség részére kivett ujonczjutalék végleges számbavétele iránt intézkedik. Augusztus 5-dikén volt ebben az évben az utolsó utóállítás s a miniszter elrendelte, hogy a kimutatások augusztus 15-ével lezárandók s augusztus 25-éig okvetlenül felterjesztendők.

**Táviratok kézbesítése.** A kereskedelmiügyi miniszter a távirat-hálózatot kivül eső helyekre szóló táviratok kézbesítéséi díja tárgyában a következő rendeletet adta ki:

A távirat-hálózatot kivül eső helyekre szóló táviratok kézbesítésének a díja egy magyar korona területén, mint az Ausztriával és Bosznia-Hercegovinával váltott forgalomban eddigelőleg egységesen, a távolságra való tekintet nélkül, 40 krban volt megállapítva.

E díjazási rendszer azonban a közönség érdekeibe ütközött, mivel azok, a kik az utolsó táviratához közelebb lakó felekhez intézték távirataikat, szintén annyit tartoztak fizetni, mint azok, a kik a távolabb lakó feleknek táviratoztak; továbbá, mivel a táviratok csak 20 kilométeren belül kézbesítettek küldőnczettel, azontul pedig postával továbbítottak, dacára annak, hogy a feladó a 40 kr küldőnczdíj előre megfizette.

Emellegva a közönség érdekében úgy intézkedtem, hogy a küldőnczettel kézbesítendő táviratok feladói úgy, mint az a külföldön be van rendezve, a folyó év szeptembertől kezdve, küldőnczdíj fejében annyit fizessenek, a mennyibe a távirat kézbesítése tényleg kerül.

Az esetben, ha a távirat feladója kívánja a küldőnczdíjat fizetni, a távirat feladása alkalmával mérsékelt összeget fog letétbe helyezni s a tényleg kifizetett küldőnczdíjról, ha csak távirati értesítést nem kíván, posta útján díjmentesen fog értesítést kapni, melynek alapján a feladó hivatal vele le fog számolni.

Mivel gyakran fordul elő az az eset, hogy a címzett fel érdekében kell táviratozni, arra nézve is intézkedtem, hogy a küldőnczdíjat a feladó kívánságára a címzett fizethesse meg.

tak Szendeffyné szeméből hamiskás mosolyának sugarai. Önmegtartóztatásába került, hogy diadala előzerében hangosan fel ne kacagjon. Szendeffy hirtelen megállt és födellen fejéhez kapva, rezignáltan mondá:

— Mindhiába, nem találom meg, alkalmasint más valakinek akadt utjába és én kénytelen vagyok hazamenni... kalap nélkül.

— De édes férjcském — mondá neje nevetve — kell hogy kalapod megtaláljuk; te még soha semmit el nem vesztettél, ilyesmi csak a nőkön eshetik meg.

— Én magam sem tudom, hogyan történhetett, alkalmasint beszélgetésünk közben csúszott le a sötétpálczáról...

— No látod, én is gyakran nem tudom, miképen esik meg, hogy valamit elrakok vagy elveszitek és aztán mindig bosszankodom az ilyesmin.

— Én is bosszankodom már olym kedvéért s más-különbön kalapom még nem volt oly hasznavehetetlen. Haragszol kedvesem?

— Dehogyan haragszol, sőt ellenkezőleg nagyon örülök; hisz az a forró kívánságom, hogy egyszer már te is valamit elveszíts, immár megvalósult. A mi pedig a kalapot illeti, az már valóban ócska volt; már 2 éve viseled. Féltre tehát e sötét redőkkel édes férjcském!

— Addig hízogtél és trefalkoztél, míg végre is nevetettél. — Igazad van, jobb módon nem is adhattam volna tul kalapom!

Valóban nőm gyöngye nemének — gondolta magában — még szemrehányásokkal sem illet és feltette magában, hogy ezentul mérsékelné fogja magát Rózsikájának feledékenységgel és szórakozottságával szemben. Azóta zavartalan béke uralkodik. Az elvesztett kalap hozta azt lére.

Midőn egyszer az asszonyka újból valamit elrakott vagy elveszített, mire férje haragosan kifakad, elég volt Rózsikának csak annyit mondania: „de kalapot még sem vesztettél el” és Szendeffy le volt fegyverezve.

Igy soha sem tudja az ember, mi szilárdíthatja meg a családi boldogságot, sokszor egy elvesztett kalap is képes ennek létrehozására.

## Utóhangok egy közgyűlésről.

(Folyt. és vége.)

Fél órányi szünettel a folyó ügyek intézése következett az iskola egyik nagytermében, hol Pál Ferenc oklándi fiatal pap, főkegyeleti titkár a nevelésügyi bizottságnak sok éven át volt fáradhatatlan előadója és jegyzője s az egyházkörnek a múlt nyáron választott jegyzője olvasta fel a múlt gyűlésről nagy gonddal szerkesztett terjedelmes jegyzőkönyvet, melyet nagy méltánylás mellett teljertartalmul elfogadtak. A könyvtár- és számadásvizsgáló bizottságok jelentése s más kelleleg előkészített néhány tárgy után a 3 évi szolgálat lejártaival a tisztújítás következett azzal, hogy a többi izben általánosan kifejezett közkívánatra az egész megmaradt a 3 következő évre is. Az egyházkör távoli és közeli részéből fellépő számmal jelentek meg az egyleti tagok, nők és férfiak, kik a tárgysorozat az utóbbi része intézésében élénk részt vettek, a templomi részt pedig 1200 körüli sokaság hallgatta végig. A közgyűlés minden tekintetben meglepően sikerült.

Délutáni 5 óra körül mérsékelt áru közepébe mentek a tagok s más vendégek az ujonan épült tágas papi szállásra, hol Sándor Eszter papné a régi jó magyar konyhára emlékeztető egyszerű, izletes étkekkel vendéglát meg 60—70 férfit és női kis lányával együtt, egy házi asszonynak közönetremelő minden előzenyességével, szívellyességgel és fáradhatatlan szolgálakészségével fűszerezve, melyekben a házi gazda sem fűrdt ki. Pohárköszöntők alakjában áramlottak tovább az eszmék a Kisgyörgy Sándor esperes finom humora által is élesztett vidám hangulatban. Tarsasfalvi Albert egy terjedelmes, komoly költeménye felolvasásával váltotta meg egyik közönetjét, Zsákó muzsnai tanító trefás meneti fűzfavers olvasásával mondotta el a reggeli vonattal Erdekre érkezett Borosnak onnan a pár év előtt talált vastag tömör aranykarikáról — melyek női nyereg kengyelének lábtartói lehettek s egyik a fővárosi, másik a nagyszabeni muzeumba került talán — elhiresedett Muzsnán át Derzsbe szekerézését és fogadása körülményeit itt-ott hahotával jutalmazva. Boros itt is fáradhatatlan beszélőnek bizonyult, pedig hallomásom szerint a semmiféle szeszszitalt nem használók és nem dohányzók közé tartozik. Pál Ferenc, Sándor András muzsnai ev. ref. pap ahoz értően általános figyelem mellett közönettek.

A sok hallani, megnézni, megtudakozni való a bögöz-agyagfalvi állomásról ide lett felgyaloglásom óta egész nap szinte kifárasztott, de azért vagy kétszer én is kedvet kaptam a szerény Ajtai és Úrmösi között ülve közönetni, hanem szerencsémre mindannyiszor belém rekedt. Ez a két fiatal ember nagyon elfoglalt mint idegent. Szerénységök olyan hatással volt reám, mely azt mondja, hogy ne beszélj ott, a hol nincs szükség rá s ha nincs született gondolatszakra az agyadban.

És ez jó volt rúm nézve. Most is tapasztaltam, hogy jó pohárköszöntő felette kevés ember tud mondani. Ez a legnagyobb társasági feladat. Előre nem lehet ráküzülni s a kinek nem vált e térer az esze, az hallgasson. A társaságot nem tanítani, hanem m u l a t t a t n i k e l l , e z p e d i g n e m k i c s y n k e r d e s . F i n o m , e l e v e n i t ő t á r s a l g a t k e l l h o g y h e l y e t e s i t s e n , h a n g u l a t o t , v i d á m s á g o t k e l l h o g y t e r e m i t s e n v a g y f o k o z z o n , a v a g y t o v á b b v e z e s s e n , e s a l t a n o s s á g g a l , e l m e c s e l l e t , s z i k r á z ó h u m o r r a l . A s z ó k n a k e s t u p a ü r e s s z a v a k r a h a l m o z a s a v é g t e l e n i g n y u j t á s a f á r a s z t ó , l e h a n g o l ó . H a n e m t u d s z a r a b u s u l , h á t n e a k a r j a r a b u s u l b e s z é l n i , m e r t t e m a g a d l é s z e l i t é s t á r g y a , a k á r k i v a g y i s . J ó l e n n e , h a e z e k e t s o k a n f i g y e l m ö k r e m e l t a t n á k . É n s o k n a g y o b b é s k i s e b b t á r s a s á g b a n f o r g a t a m . H a l l o t t a m i s e z e n e l t ö b b b e s z é d e t a s z t a l m e l l e t t , d e a z o k k ö z ö t t e s t u p a n é g y v o l t v a l ó d i p o h á r k ö s z ö n t ő . M a g a m i s m o n d o t t a m n e h á n y a t , d e é n m a g a m e g y e t s e m t a l á l t a m o l y a n n a k , m e l y a m é r t e k e t m e g ü s s e . V a l a k i l e h e t t u d ó s , s z ó n o k s t b . , d e a p o h á r k ö s z ö n t e s z e z n i n e s k é p e s s e g e . E l é g e d e t l e n s e g k i f e j z e s e , v a g y a l e g k i s e b b s é r t e s i s z a n d e k n é l k ü l l e g y e n e k e z e s z r e v e t e l e k n e k e m m e g b o c s á t v a ! . . . N y e r t e s v a g y o k , m e r t h a g y ö n y ö r k ö d t e m i n e m t u d t a m , l e g a l á b b é n g y ö n y ö r k ö d t e m . U g y l á t s z i k , h o g y k é t s z o m s z e d o m i s i g y g o n d o l k o z i k . Ö r v e n d e k , h a e t e k i n t e t h e n e g y v a l á s o n v a g y u n k .

Pusztai Zsigmond egyházközpont székely barátom végezte a poháremelést. A maga szabatos egyszerű nyelvén szépen megköszönte az egész falu nevében az egylet nálak lett megjelenését, működését. Emlékét nem felejtik el a kincseszatsnak.

Az egylet valóban megérdemelte az ünnepélyes fogadást, de a nagyközönség is meg az ottani megjelénést. Kívánatos volna a tanítói gyűlésezeknek is eltalálni a népre való hatás módjait a mostaninál nagyobb mértékben.

Naplementekor a szekerek minden irányban repítették a távolakat. A nagy, tiszta fűtezőn még most is hullámzó sokaság bokretákat dobált a szekerekbe s fehér kendőt lobogtatott a távozók után. Boros Muzsnába hajtattott a Mátyás János pap és kedves neje házhoz, hogy pár óra multán az erdeki állomásról a második álmatlan éjen haza induljon.

Én is megnyergeltem Petőfi módjára a két kiszolgált bakalábamot s meg sem állék a már ismert agyagfalvi állomásig. Vonat nem jött. Bágadt voltam. Egy nem messze levő felszárak szénafiókba ágyat vettem s jót aludtam a holdvilágos, csendes éjen reggeli vonaterkezésig, mint pár év előtt éjfélől kezdve Drezda végénél egy kalangya tövében tettem volt 90 mérföld utazás után, minthogy az évenként egy hétig tartó országos ünnepség miatt egy fogadóban sem kaphattam szállást. Ott sem raboltak ki, itt sem. Boszniai baka dolog. Bár megszűnnék nálunk az éhetetlenül urfiskodó világ! Minderről beszéltek almomban az agyagfalvi gyűlésnek 50 év előtti szónokai: gr. Mikó, Berzenzei, Berde stb.

Reményem, hogy szerkesztő ur megelégszik a fennebbiekbe foglalt rövid jelentésemmel. Még század része sincs itt leírva annak, a mit el kell vala mondanom. Felette sok gondolatot támasztott ez a nálunk csak kevésbé ismert unitárius-fele gyűlésezés. Majd a

jövő nyáron pár heti szabadságot kapva, újra Erdélybe jövök s megbízása esetén jobbat, szellemesebbet írok, kivált ha Oroszhegyen, Zetelakán, vagy Oláhfaluban lenne valami ilyen fajtájú gyűlés, a mihez reményem van, mert akkor megnézném egyuttal a kakasbarázdákat is, melyeken hajdan a székelyek guzsajosba jártak, a mint egy akadémiai tag nem rég írta s onnan kapták e nevet.

Szatmosi Sz. Bertalan.

## A népnevelés apostolai.

Móttó: Csak előre!

Tekintetes szerkesztő ur!

Becses felhívása folytán van szerencsém Csehét-falva község egyleti életét röviden vázolni.

Községünkben „Olvasó-kör“ először 1887-ben szerveztetett, a melylyel kapcsolatosan énekkar is volt. Ez olvasó- és dalkör (az akkori zilált helyi viszonyok miatt) csak 1889-ig működött, azután szünetelt 1896-ig. 1896. november 15-én halhatatlan „Dávid Ferenc“ halálának emlékünnepe megtartása alkalmával Nagy Dénes akkori unitár. lelkes elnöke alatt „Csehétfalvi Dávid Ferenc Egylet“-t alakult és működik azután megszaktás nélkül a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter által jóváhagyott és megerősített alapszabályok szerint.

Nagy buzgóságot fejtett ki Ekárt Andor helybeli lelkes, mult évi elnök az egylet előmenetelén. Szakszerű munkásságával megmutatta, miként kell segítségére lenni a tanítónak fáradságos, de gyönyörűség munkájában.

Az egyletnek 90 drb könyve, 2 szép zászlója és 56 frt készpénze van. Ezzel kapcsolatosan „Egyleti Dalkör“ is van, mely 2 és 3 szólamu énekekkel dalestélyt is rendezett. Az egylet és dalkör 45 tagból áll. Egyleti elnök és dalkörvezető jelenleg Vajda Antal tanító.

Ezek után maradtam a tek. szerkesztő urnak Csehétfalván, 1899. aug. 10.

alázatos szolgálja:  
Vajda Antal,  
tanító.

## TANÜGY.

### Tanítók figyelmébe.

A székely tanítóságnak a Délvidékre tett kirándulása alkalmával a Délvidéki Tanító-Egylet elnöksége 32. számú iratát, midőn felkérés folytán egész terjedelmében a kirándulók szives figyelmébe ajánlom, kérem, hogy mint kirándulásunk koronáját, a többi édes emlékekhez csatolni sziveskedjenek. Az irat tartalma ez:

„Tekintetes Poppov Péter kir. tanf. tollnok urnak Székely-Udvarhelyt. Egyletünk f. évi július hó 10., 11. és 12. napjain Lippa temesvármegyei község vendég-szerető falai között lezajlott XXXIII-ik nagy és közgyűlésének szokatlan érdekességet közöszözt az önrendetes tény, hogy a Székelyföldről a tek. tollnok ur vezetése alatt az Udvarhelymegyei Általános Tanító-Egylet képviselőiben megjelent 18 pályatársunk.

Merész vállalkozás volt ez mindenesetre, mert Attila fiainak hajdani fészke szédületesen messze esik a temesi grófok és Rozgonyiak egykori fényes várától. De székely pályatársaink nem rettentek vissza a hosszú ut faradalmaitól, nem a nagy költségtől s nem azon veszedelmektől sem, mely a vasutakon és hajókon minden pillanatban fenyegetnek. Oda hagyták bérzes hazájukat, az égbenyuló havasok ormain s a szép völgyeket, hol áldással kínál a természetnek mind a két keze; barátjaikat, a szerető szülőket, sokan tán életük párját s gyermekeiket. Lelkükben leküzdhetlen vágy támadt, mely izzate, hajtotta. Látni akarták az arany kalázzsal ékes rómaságot, az öreg Duna felemetes hullámain; egy drb török földet, a híres Adakahlét; a világhírű Hercules-füredőt, Dózsa György végperceinek szomorú színhelyét; a világhereskedelem magyar kulesát a Vaskaput; az aradi Golgothát, hol szabadságharcunk diós hívei vértanu halált szenvedtek; a szabadságszobrot Arad város főterén, hová magukkal is hozták azt a koszorút, melylyel eme fenséges emléket feldíszítették. De a nemzeti irányu népoktatásügy megteremtése és felvirágoztatása érdekében találkozni, megismerkedni és szövetségre is lépni óhajtottak a 33 éves gazdag multtal dicsekedő Delm. Tanító-Egylettel is... Minden megtörtént.

Mi pedig hisszük, hogy bár fáradtan, de megelégedetten tértek vissza kedves otthonukba, szeretteik ölelő karjai közé. Hiszük azt is, hogy gyűléseink lezajlásainak közvetlen szemléléséből meggyőződtek, hogy habár egyletünk valamennyi tagjának ereiben nem is eszgeredez Attilának vagy Árpádnak tiszta piros vére, azért mégis mindenik e szép haza édes fiainak tartja és vallja magát, melyért mint hajdan Dugovics, Zrinyi, Dragfi és annyi más jeles, minden pillanatban kész vert és éltet áldozni; tiszteli törvényeit, imádja a jó királyt; szent hite és meggyőződése, hogy a nagy világon e kívül nincsen számodra hely, szóval testvérek, mert a szó valódi és legnemesebb értelmében testvéreké avatta őket a közös történelmi mult, a közös szenvedés és egy jobb jövőbe vetett hit és közös reményesség. A testvéri szeretet hangján mondunk hát forró köszönetet a minden jóért, szepért és nemesért lelkesülő Udvarhelyvármegyei Általános Tanító-Egyletnek, hogy magát gyűlésünkön oly tekintélyes küldöttséggel képviseltette; a küldöttség lelkes tagjainak, kik nem rettentek vissza semmitől és leküzdöttek mindent, hogy szívük legnemesebb sugallatát követve, részt vegyenek egyletünk ünnepén és gyűlésein, részt vegyenek oly ezezből, hogy mint a küldöttség egyik tisztelt tagja (Veres Ferenc az ált. tanító Bögözön) remek pohárköszöntőjében hűen kifejezte, szent frigre lépünk a nemzeti irányu népnevelés megteremtése és felvirágoztatása érdekében; köszönetet mondunk a tek. tollnok urnak, mint a küldöttség buzgó szervezőjének és bölcs vezérének, ki szives volt egyle-

Folytatás a mellékleten.

Melléklet a Székely-Udvarhely 1899. évi 34. számához.

tünket és jubiláló elnökünket megleghangú beszédben üdvözölni s kire már is büszkeséggel tekintünk, a mint egykori pályatársra s egyetünk fiatal és nagy reményekre jogosító tagjára. De forró köszönettel adózunk a székely pályatársak tisztelettel parancsoló jó atyjának Sándor Mózes kir. tanácsos, tanfelügyelő urnak is azon hathatós erkölcsi támogatásért, melyben a küldöttség szervezkedését részesíteni kegyes volt.

Midőn még kerjük, hogy eme köszönetünket alkalmas módon — kit hogy illet — tolmácsolni szíveskedjék, maradunk a tek. tollnok urnak Fehértemplom. 1899. júl. 28-án. Schenk Jakab s. k. egyf. elnök. Szentgyörgyi Lajos s. k. egyf. titkár.

Ezen öszinte és megleghangú átirattal kapcsolatosan csak annyit említek meg, hogy mindenki, a kívül csak 3 heti szabadságom alatt a Délvidéken találkoztam, csak a legnagyobb tisztelettel és dicsérrel emlékezett meg a székely tanítókról, kik megjelentésükkel, magaviseletükkel és szerénységükkel mindenki rokonszenvét megnyerték.

En a magam részéről köszönetet mondok azon 17 bátor pártjának, kik semmitől sem rettek vissza és nem hagytak cserben akkor, midőn reájuk számítottam és bátran merem állítani, hogy mindenki boldog lehet, a ki ezen minden tekintetben fényesen sikerült kiránduláson részt vett. Székely-Udvarhelyt, 1899. aug. hóban.

Poppov Péter, kir. tanf. tollnok.

IRODALOM.

A „Magyar Könyvtar” cefája tudvalevőleg az, hogy a magyar és külföldi irodalom termékeit oly ócsa aron hozza forgalomba, hogy azokat a legszerényebb viszonyok közt is megvásárolhatjuk. A „Székely-Udvarhely” kiadójávála (Betege Pál könyv-, papír-, író- és rajzszerekkereskedése, hol az „Egyetlenes Könyvtar” 10 kros füzetet is kaphatók) — hogy vármegyénkben minél szélesebb körben elterjedhesse az a remek műveket tartalmazó sorozat — az addig megjelent és a megjelenő füzeteket alig-alig készletben tartja s rövid ismertetés kíséretében esetről-esetre közöljük a folytatálagosan megjelentek címzeit. A „Magyar Könyvtar” minden füzeté esnos kiállításban csak 15 kr. az addig ismertetett füzeteken kívül megjelentek.

Falusi asszonyok és egyéb elbeszélések. Irta Csehov. Fordította Szabó Endre. A mai orosz írók közül kétségtelenül Csehov a legismertebb és a legkiválóbb is. Ez elbeszéléseiben csodálatos megfigyelő tehetségének, hangja elevenességének és jellemrajzai plastikaiságának adja tanujelét. Kőlcsey Ferencz válogatott beszédei. Sajtó alá rendezte, bevezetéssel és magyarázatokkal ellátta Radnai Rezső. A magyar szonoklat legnagyobb alkotásait mutatja be ez a füzet, melynek bevezetése maga is értékes tanulmány Kőlcseyről mint szonokról. Ujjaszületés. Dr. Benary Leonárd hátrahagyott irataiból. Amerikai regény. Irta Charles Yke. Fordította Sz. E. Ez a munka különösség és érdeklésítő dolgában vetekedik Bellamy híres regényeivel. Egy leány története van benne elmondva, a ki husz éves korában csodálatos módon elfelejté egész múltját és mintha újjászületett volna, új életet kezd. Pázmány Péter elote. Nyolcz képpel. Irta Aldassy Antal. Nemzeti történelmünk és irodalmunk e nagy alakjának életét és korára való rendkívül hatását jellemzően festi az életiro. Erzsébet királynéről. Szízesemlékezesek a legszébb és legérdekesebb munkálatok közé tartoznak, melyek a megdicsőült fejedelemasszony emlékének áldoznak. Az öregeségről. Irta Cicero. Fordította Fábrián Gábor. A fordítást javították Latkóczy Mihály. E mely bölcsességtől áthatott oktatások az ókori irodalom legnemesebb alkotásai közül valók. Indiai történetek. Irta Rudyard Kipling. Fordította Mikos Lajos. Már ez elbeszélések helyszíne is, az angol India, nagyon érdekes; az ide átszármasztott európaiak életének leírása igazán lebilincseli az olvasó figyelmét.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Királyunk születése napjának 69-ik évfordulóján megzendült a hala enek a magyar szent korona területén mindenütt. A helybeli templomokban ünnepi istentiszteletek voltak. Hollaky Arthur főispánunkkal élen résztvettek azokon az összeszónásokon és testületek s nagyszámu közönség. Ennek végeztével Hollaky főispán fogadta a tisztelego küldöttségek egész sorozatának hódolatteljes jókívánatait, melyeknek a tron szamolyához való juttatásat kérték. A köz- és magánépületeken nemzeti lobogók lengtek, este fényes kivilágítás volt s minden öszinte, igaz székely szívből haláimra szállt a királyok királyához, a trónok és nemzetek gondviselő lstenéhez, hogy a magyar nemzet legalkotmányosabb uralkodóját, forrón szeretett királyunkat nepeinek boldogítására, annyi sok keserű megpróbáltatások között is testi és lelki erejének teljes epesében megtartotta.

— Kinvezések. Az erdélyi püspök Sebestyén Mózes zetelaki plebanost udvarhely-kerületi alesperesnek; Bakó Károly szentgyházassolalhat. i reudas tanító- és segédkantornak nevezte ki.

— Kalálozás. Melyen megrendítő és lesújtó csapás érte lapunk kiváló munkatársát, Fülel Sz. Lajos budapesti m. kir. postatakarépenztari számvizsgálót. E hó 13-án reggel 4 órakor elveszítette forrón szeretett testvérét Fülel Sz. Denest, az egész vármegyében tisztelt és becsült szorgalmas városi polgárt. A boldogult hült teteme e hó 15-én d. u. az ev. ref. vallás szerint helyeztetett örök nyugalomra általános részvét mellett A helyi Dalegyelet a ravatal körül és a sínal gyászadalokat énekel, a polgári önképző — melynek alelnöke volt — és a szűcspartarsulat testületileg vett részt a temetésen.

— Tanítóválasztás volt e hó 15-én Bogárfalván. Az eltávozás által megüresedett állásra egyhangulag megválasztották Zsigmond József a székelykeresztúri tanító képezde most végzett derék növendéke.

— Székely-Keresztúron nagy előkészületeket tesznek az e hó 26—28. napjain megtartandó unitárius zsinat megtartására. A zsinatra Észak-Amerikából már

meg is érkezett Van Ness bostoni lelkes. több amerikai lap tudósítója, ki a zsinat megnyitására hazánk szépségeit és nevezetességeit tekinti meg Kovács János kolozsvári főgimnáziumi tanár vezetése mellett. Ezen a zsinaton tárgyalják le az új egyházi törvényt, a mely a magyar unitáriusok egyházi szervezkedését nagy változásoknak veti alája s a mely a tervezet szerint 1900. január 1-én fog életbe lépni. Már kezdetben öt részre osztották az egyházkörieket s negyvenként egyszer tartanak zsinatot más-más egyházköriben. Így minden egyházköriben 20 év alatt egyszer van zsinat és pedig az egyházköriek más-más, legnépesebb egyházkörségeiben, mert kisebb egyházkörség nem tudná befogadni az oda-özönlő s tapasztalat szerint 7—10 ezer főre menő zsinati vendégsereget, a melynek nemesak elszállásolásáról, de ételmezeséről is az illető egyházkörség szokott a maga költségén gondoskodni. Ez magyarázza meg, hogy noha 20 évvel ezelőtt, 1879-ben is Sz.-Keresztúron tartották a zsinatot, az idén sem megy a zsinat az egyházkör más körségbe, mert az egész egyházköriben Székely-Keresztúr az egyedüli város és a zsinattartásra a többi egyházkörség alkalmas nem lenne. A husz év előtti zsinaton ültek meg Dávid Ferencz halálának 300-ik évfordulóját. Dávid Ferencz volt ugyanis az unitárius vallás alapítója s a dévai várbörtönben mártírhalt szenvedett. Ez a zsinat is roppant népes volt. Népvándorlásoként nyomult oda az egész Székelyföld lakossága s Észak-Amerika és Anglia is képviseltette magát a zsinaton, a mely Dávid Ferencz emlékére 12.000 forintos alapítványt tett. Száz év előtt volt az egyház legnevezetesebb zsinatja ugyancsak Székely-Keresztúron.

— A vármegyei gazdasági egyesület tagjai figyelmébe ajánljuk, hogy az elnökség a választmány jóváhagyásával Licht Gyula városi állatorvossal szerződésre lépett a gönne sertések herélesi díjai tekintetében. E szerint nevezett állatorvos kötelezte magát, hogy 10—30 drb sertést egyenkint 50 krért, 30—50 drbot 40 krért, azonfelül pedig darabját 30 krért heréli, teljes felelősség mellett.

— Dalestély az Erzsébet-kertben. A helybeli székely Dalegyelet ma (vasárnap) este 8 óratól kezdődőleg az Erzsébet-szálló kerthelyiségében terített asztalok mellett, tetszés szerinti belépesi díjakkal dalestélyt rendez. A műsor most betanult remek darabokból áll. Derék székely dalosaink hónapok óta készülnek és tanulják a történelmi névezetessé Káldy-féle „Krucz-dalok”-at, mely hivatalva van dalkedvelő közönségünket teljes mértékben lebilincselni és magával ragadni. Mint örömmel értesülünk — több élvezetes estét ohajt rendezni a a hirt, nevet és a muliban is a székely névnek dicsőségét szerzett Dalegyélet közönségünknek. S hisszük, hogy törekvésőt megérdemelt pártfogás kísérendi.

— Nyilvános köszönet. A zetelaki tanuló ifjuság által az agyafalvi székelyelnek javára rendezett Petőfi-ünnepély és táncmulatság alkalmával felülfizettek, illetőleg jegyeiket megváltották: Hollaky Arthur főispán 1 frt 20 kr; Özv. Doros Györgyné 5 frt; Lukácsfy Gerogy 3 frt 80 kr; Csep István 1 frt 50 kr; Persián János 2 frt; Benedek János 1 frt; Széles Dénes 90 kr; Özv. Tamás Pálné 1 frt; Barkóczy Károly 40 kr; Ujhegyi Mihály 1 frt; Spulter Adolf 1 frt; Szöllösi Samu 4 frt 50 kr; Hólti Viktor 30 kr; Haberstampf 1 frt; Rösler és Gabor 1 frt; Simó Máttyás 90 kr; Szabó Nándor szolgabíró 40 kr; Timis András 50 kr. A szíves felülfizetők, valamint dr Demeter Lótincz főszoigabíró, ki az engedélyt jótékony czérből díjmentesen volt kegyes megadni, fogadják a rendezőség hálas köszönetét.

— Az aszfalt ezental városunkban sem lesz tovább jámbor ohajtás. Holnap (hétfőn) a munkálatok megkezdődnek s végre-valahára a tyukszemképző járdák letűnnek a láthatárról. Ez ügyben pnteken az aszfalt-bizottság tagjai üléseztek s szavatoság nélkül a vállalkozóval szemben szabad folyást engedtek az aszfaltozási munkálatoknak.

— Az unitárius zsinat folyó évi augusztus 27-én, Székely-Keresztúron, az áll. tanítóképző intézet tornatermében tartandó báljára, a t. közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Belépjő díjak: személyjegy: 1 frt 50 kr, családijegy: 4 frt. Kezdeté este 8 órakor. Jegyek előre válthatók Demeter Domokos üzletében (Piaczter) és este a helyszínen. Védnökök: Főtitkár: Dávid Ferencz Józsefné Gyergyai Anna, unitárius püspökne. Özv. Török Pálné Napszolyosi Koncz Polixena. Vargyasi ifj. Daniel Gáborné Korányi Málvin. Abránfalvi Ugron Zoltánné Kaáli Nagy Margit. Abránfalvi Ugron Zoltánné Kaáli Nagy Margit. Jakabházy Samu, elnök. Dr Jankovich Pál és Végh Mihály, alelnökök. Pap Mózes, Raffaj Daniel, titkár. Jakabházy Gábor, pénztáros. Barabás József, ellenőr. Ifj. Apáthy Gyula, ifj. Barabás József, Barabás Vilmos, Benczédi András, Gsegezi Árpád, Csiky István, legifj. Daniel Gábor, Deák Miklós, Demeter Domokos, Dolly Róbert, Elárt Andor, Felmér István, Ferenczi Kálmán, Gombos János, Gálfalvi Sámuel, br. Horváth Arthur, ifj. Jakab Gyula, dr Konesag Victor, dr Kozma Endre, dr Lengyel Árpád, Lengyel Sámuel, Márkos Albert, Mikó Imre, Mikó Lőrincz, Nagy Árpád, Kaáli Nagy István, br. Orbán János, Papp Ferencz, Pálffy Ferencz, Pálffy Jenő, Péterfy Áron, Péterfy Pál, Raffaj Károly, Sándor Akos, Sándor Dénes, Sándor Geza, Sebesi Arthur, Szabó Gábor, dr Szentkovits Aurél, Toth Vilmos, Veres István, Viola Miklós, dr Viola Sándor, Zsakó Andor, rendező bizottsági tagok.

— Suggestio akarathelyások, izom-merevség stb. fölött az új tudományos álláspontból; a mely minden eddigi demonstratioikat háttérbe szorít — ezt állítja Krause Albin New-Yorkból, ki magneticus, hypnotikus és suggestaló, s ki szerdán (e hó 23-án) városunkban, a Budapest szálló nagytermében csodálatos mutatványokkal nagy előadást fog tartani. Krause mutatványairól Ketyl Károly dr, az orsz. orvos-egyesület elnöke is ezt írja: a suggestio mutatványok nagyszerűen sikerültek, elővigyázat és nagy gyakorlatlalt. Csak egy előadást tart!

— A Baróthon létesítendő kórház-alap javára 1899. augusztus hó 26-án (szombaton Baróthon a „Korona” szálloda nagytermében zártkörű táncestélyt rendeznek, melyre a közönséget tisztelettel meghívja a rendező bizottság. Belépti díj: személyenkint 1 frt,

esaládijegy 2 frt 50 kr, deák-jegy 50 kr. Az estély kezdete 8 órakor. Weisz Berthold országgyűlési képviselő, Zathureczky Gyula nagybírtokos, védnökök. Dr Benedek Zoltán, dr Solymossy István, id. Debiczky Mihály, dr Tibald Miklós, tiszteletbeli elnökök. Zathureczky Kálmán r. b. elnök. Antal József, Ferentzi Gábor, alelnökök. Andrási Albert, ifj. Bedő József ellenőr, Benedek György, Biró István ellenőr, Brandstätter Sándor pénztárnok, Deak Lajos, ifj. Debiczky Mihály, Elekes Lajos, Ferentzi Dénes, Florián János, Gálfalvi Sámuel, Gergely István, Inceze Gyula, Köllő Gábor, Kupcsay Bernát, Márkos Albert, Mathé István, Müller Béla, Otrobán Radó, Sántha József, Szabó Sándor, Székely Gábor és Szolga Ferencz rendezők.

— Erdőöri szakvizsgák. A földmívelési miniszter a hivatalos lapban közteszté, hogy az erdőöri szakvizsgák ez évi október hónap 16-án és az erre következő napokon Budapest, Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolczon, Kassán, M.-Szigeten, Debreczenben, Kolozsvárott, Székely-Udvarhelyt, Brassóban, Nagy-Szebenben, Temesvárott, Zomborban, Pécsen és Szombathelyt, a vadóri vizsgák pedig az erdőöri szakvizsgákkal kapcsolatosan, Budapest, Pozsonyban, Szombathelyt és Kolozsvárott a vármegye házában délelőtt 9 órakor főgnak megkezdetni és folytatólag megtartani. Akik az erdőöri szakvizsgát vagy a vadóri vizsgát letenni szándékoznak, hiteles bizonyítványokkal felszerelt folyamódványukat a vizsgák székhelyére nézve illetékes kir. erdőfelügyelőhöz az évi szeptember hónap 30-ig nyújthatják be.

— Országos cipész-kongresszus. Kolozsvárott hétfőn délelőtt nyit meg a cipész-kongresszus, a melyen mintegy 150 cipész vett részt. Az elnök megnyitó beszede után felolvasták a titkári jelentést. A titkár azt indítványozza, hogy a minisztert közvetlenül értesítsék a kongresszus határozatairól. Majd elhatározták, hogy feliratot intézzenek a kormányhoz, hogy a honvédség láb-beli szükségletét a kisiparosok ulján fedezzék. A kongresszus kimondja továbbá, hogy nyersanyag és termelőszövetkezetek felállítását országsszerte az országsszes városaiban elodázhatatlannak tartja. Kérni fogja a kongresszus a minisztertől a vasárkor korlátozásat is.

— Emléket az agyafalvi rétre! Ujabbán adakoztak Zajzon János 300. sz. gyűjtőben 5 frt, Pál Ernő 270. sz. gyűjtőben 3 frt 85 kr, összesen 8 frt 85 kr, ezt hozzáadva a már begyűlt 850 frt 15 krhoz, az alapösszege tesz 859 frtot. Fogadják a nemes szívű adakozók hazafias adományukert a vegrehajtó-bizottság hálas köszönetet. Sz.-Udvarhelyt, 1899. augusztus hó 19. Ferenczi János, vgrh. biz. penztárnok.

— Köszönetnyilvánítás. Kassay F. Sámuel nyug. kir. jbró ur az oklándi unitár. egyházkörség építés alatt levő mesteri hazának költségeihez tíz frtot adott aján-dekul. Tudom, hogy a melyen tisztelt adakozó ur az evangéliummal tart: „ne tudja a te balkezéd, a mit a jobb mivel” s „alamizsánokdván, nem ohajt czéget tenni sípolással”, mindazonáltal hiszem, nem sértem meg ismert szerénységét, ha a magam és egyházkörségem nevében — a nyilvánosság előtt is — köszönetet mondok szíves adományáért. Ezt tenni pedig kötelességemnek tartom, mert ez adomány — tekintettel különösen arra, hogy adakozó nem tartozik egyházunkhoz s így adományát úgy tekinthetjük, mint egyházunk iránti meleg rokonszenvének kedves megnyilatkozását — valóban kedves minékünk. Oklándon, 1899. aug. 15. Pál Ferencz, unitár. lelkes.

— A budapesti m. kir. állami felső ipariskolánál (VIII. Népszínház utca) az 1899—1900. iskolai évre a beiratások f. évi szeptember hó 1-től 5-ig tartanak.

— Az E. K. E. tárgysorsjátéka. Az Erdélyi Kárpát-Egyesület részere Jozsef Agost kir. herczeg, mint az egyesületnek vedője engedélyt eszközölt ki a pénzügyminisztertől, hogy az egyesület hazafias és jótékony cselejtai javára tárgysorsjátékok rendezhessen. E sorsjáték nyereményszámainak huzasi napja augusztus 15-re tüzetett ki, minthogy azonban a sorsjegyeknek csak egyharmad része adatott el, a pénzügyminiszter engedelyezte, hogy a huzas 1900. január 15-én tartassék meg. Az egyesület ez uton kéri mindazokat, a kik sorsjegyeket kaptak, hogy a sorsjegyek árát az egyesületnek Kolozsvarra metőbb beküldeni szíveskedjenek.

Közönség köréből.\*

A „Székely-Udvarhely” tek. szerkesztőségének Helyben.

Becses lapjának f. hó 13-án megjelent 33-ik számában „Utóhangok egy közgyűlésről” című czikkében olvastam, „hogy Tordán a toronyot ökrökkel akarták le-huzatni s a torony még ma is úgy áll”.

Hogy tényleg ökrökkel akarták elhuzatni, az igaz, de hogy ma is úgy állana, az már nem igaz; sőt a leendő új toronynak az alapzata is le van rakva 26—28 év óta. A torony is fel fog épülni majd, mikor a fedézetet kormányozható léghajóval vihetik fel. Sz.-Udvarhely. 1899. aug. 17.

Teljes tisztelettel:

Egy tordai.

\* Ezen rovathban helyet adunk minden közérdekű felszólalásnak, de a felelősség a beküldőt terheli.

HIVATALOS RÉSZ.

Sz. 15043—99. alisp. Udvarhely város polgármesterének és valamennyi községi előljároságnak. Közhírrejté-vel végett értesitem, hogy marostordavármegyei Nyárad-Szereda község havasan a száj- és körmőfájás megszűnővén, fenti legelő a zárlat alól feloldatott. Sz.-Udvarhelyt, 1899. évi augusztus hó 10-én Jakab Gyula, alispán.

Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 15057—1899. alisp. Udvarhely város polgármesterének és valamennyi községi előljároságnak. Közhírrejté-vel végett értesitem, hogy Martonos község szarvasmarha állományában a ragados száj- és körmőfájás és Erked község sertés-állományában a sertésorbáncz fellépett s e miatt a vonatkozó zárlat elrendeltetett. Székely-Udvarhelyt, 1899. augusztus hó 10-én. Alispán tavol: Adam Albert, tb. főjegyző.

Udvarhelyi járás főszolgabírójától.  
Sz. 10.669—99. szb.

### Faeladási hirdetmény.

Udvarhelyvármegyében az árvátfalvi II. határ részben fekvő s a palakfalvi ev. ref. egyház, ev. ref. lelkész és ev. ref. tanító tulajdonát képező, összesen 267 k. hold erdőterületen található 487 drb luczfenyő törzsnek mintegy 354 m<sup>3</sup> fűrészanyag és 38 m<sup>3</sup> épületfa-készlete újabb árverését **flyó évi augusztus hó 24-én d. u. 6 órára** Patakfalva községházához tűzöm ki.

Kikiáltási ár 561 frt 40 kr, minek 10 százaléka bánatpénz.

Az árverési feltételek alóli főszolgabírónál és a székelyudvarhelyi járási m. kir. erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.  
Sz.-Udvarhelyt, 1899. augusztus 9-én.

**Dr Demeter Lőrincz,**  
főszolgabíró.

4391—1899 tkvi sz.

### Hirdetmény.

A sz.-udvarhelyi kir. törvényszék mint te-lekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy udvarhelyme gyei takarékpénztár végrehajtónak Szemerjai Lajos végrehajtást szenvedő ellen 3300 frt s járuléka ki-elégítése végett ezen kir. törvényszék területéhez tar-tozó, sz.-udvarhelyi 183. sz. tkv. A + 322. hr. sz. ház 300 frt, sz.-udvarhelyi 638. sz. tkjvk. A + 1225., 1226., 1227ja hr. sz. 140 frt, 1281. hr. sz. 55 frt, 1621., 1622. hr. sz. 29 frt, 1687., 1690., 1691., 1699. hr. sz. 86 frt, 2387a, 2387b, 2382., 2389. hr. sz. 23 frt, 24021., 24024. hr. sz. 4 frt, 2532., 2533. hr. sz. 16 frt, 3007., 3008 hr. sz. 3 frt, 3123. hr. sz. 5 frt, 3275., 3283., 3284. hr. sz. 105 frt, 3636., 3637. hr. sz. 131 frt, 3643. hr. sz. 231 frt, 3650. hr. sz. 47 frt, 2476. hr. sz. 8 frt ezennel megállapított kikiáltási árban az **1899. évi szeptember hó 11-ik napjának d. e. 9 órákor** sz.-udvarhelyi k. r. törvényszék te-lekkönyvi hivatalnál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fognak adni. A venni szándékozók, a becsárnak 10 százalékat készpénzben, vagy óvadékképes papírban kötelesek a kiküldött kezéhez letenni. Az árverési további feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. te-lekkönyvi hatóság-nál megtekinthetők.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.  
Sz.-Udvarhelyt, 1899. évi július 23-án.

DEMÉNY,  
kir. tvszéki egyes bíró.

### Meghívás.

A hazai szövetkezetek központi hitelintézete, mint szövetkezet kötelekébe tartozó Szentabrahám és vidéke községi hitelszövetkezet **1899. évi szeptember hó 3-án d. u. 2 órákor** az állami iskolában

### rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 24 §-a értelmében meghívotnak.

#### Napirend:

1. Az országos központi hitelszövetkezetbe való belépés.
2. Az alapszabályok módosítása.
3. Az igazgatóság 8 tagjának választása.
4. Felügyelő-bizottság 3 tagjának választása.
5. Netáni indítványok.

Kelt Szentabrahám, 1899. augusztus hó 13.

Az igazgatóság.

### Hirdetmény.

A bethfalvi ev. ref. egyház tanító csüre felépítés végett árlejtes útján **flyó hó 27-én d. u. 2 órákor** az iskola helyiségben nyilvános árverésen ki fog adni.

Kikiáltási ár 400 frt, melynek 5 százalékat az árverezni szándékozók tartoznak az egyház gondnokához letenni.

A feltételek alóli lelkész-nél bármikor megtekinthetők.

Bethfalván, 1899. augusztus hó 14-én.

**Benedek Pál,**  
ev. ref. lelkész.

**Pénztárosnő.** Egy helybeli nagyforgalmu üzletbe egy pénztárosnő szeptember 1-től kerestetik. Felsőbb iskolát végzett nők előnyben részesülnek. Zárt ajánlatok „Pénztárosnő” ezimben e lap kiadóhivatalába kéretnek.

**IRJUNK**  
**Müller-féle tentával.**  
**TÁMOGASSUK**  
**A MAGYAR IPART!**

Sz. 898—99. kj.

### Hirdetmény.

Lövéte község előjárósága által köztudatra hozatik, hogy a nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur által 1895 évi 66343. VI. szám alatt Lövéte község részére engedélyezett **hetivásár, mely eddig vasárnap tartatott, beszünttetetik és flyó év augusztus hó 19-étől kezdődőleg**

### a vásártartás a hét szombat napjára tétetett át.

Figyelmeztetnek érdekelték, hogy ezen heti vásáron az ipartörvény 50. §-ának értelmében élelmi szerek, kerti és mezei terményeken kívül más ipari készítményeket a helybeli lakos iparosokon kívül behozni és árulni senkinek meg nem engedetik.

A község előjárósága.

Lövéten, 1899. évi augusztus hó 7-én.

**Ráduly Sándor,**  
községi jegyző.

**Bencze Lőrincz,**  
k. bíró.

Sz. 10601—90. sz.

Udvarhelyi járás főszolgabírójától.

### Faeladási hirdetmény.

Udvarhelyvármegye Árvátfalva II. határ részében fekvő s a fenyédi közbirtokosság tulajdonát képező fenyődörből 11774 k. holdnak mintegy 18,972 m<sup>3</sup> luczfenyő-fűrészanyag és 5416 m<sup>3</sup> luczfenyő épületfa készlete újabb árverését **flyó évi szeptember hó 1-én d. e. 11 órára** Fenyéd községházához tűzöm ki.

Kikiáltási ár 32790 frt 80 kr, minek 10 százaléka bánatpénz.

Árverési feltételek alóli főszolgabírónál és az udvarhely járási m. kir. erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Székely-Udvarhelyt, 1899. aug. 18-án.

**Dr Demeter Lőrincz,**  
főszolgabíró.

Sz. 10602—99. szb.

Udvarhelyi járás főszolgabírójától.

### Faeladási hirdetmény.

Udvarhelyvármegye Árvátfalva II. határ részében fekvő és a bethlenfalvi birtokosság tulajdonát képező fenyődörből 8203 k. holdnak mintegy 16887 m<sup>3</sup> luczfenyő-fűrészanyag és 1833 m<sup>3</sup> luczfenyő épületfa-készlete újabb árverését **flyó évi szeptember hó 1-én d. e. 9 órára** Bethlenfalva községházához tűzöm ki.

Kikiáltási ár 26798 frt 40 kr, minek 10 százaléka bánatpénz.

Az árverési feltételek alóli főszolgabírónál és az udvarhelyi járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Székely-Udvarhelyt, 1899. augusztus 18-án.

**Dr Demeter Lőrincz,**  
főszolgabíró.

**Clayton & Shuttleworth** Váci-körút Budapest 63. sz. alatt • legújanyosabb árak mellett ajánlatnak:

**Mezőgazdasági gépjárműk**  
2½ és 3 lóerős, szalmakaszók, továbbá járgány-csapógépek, jármű-összeállítás, szőlő- és aratógépek, szarmánybírók, bormézők.

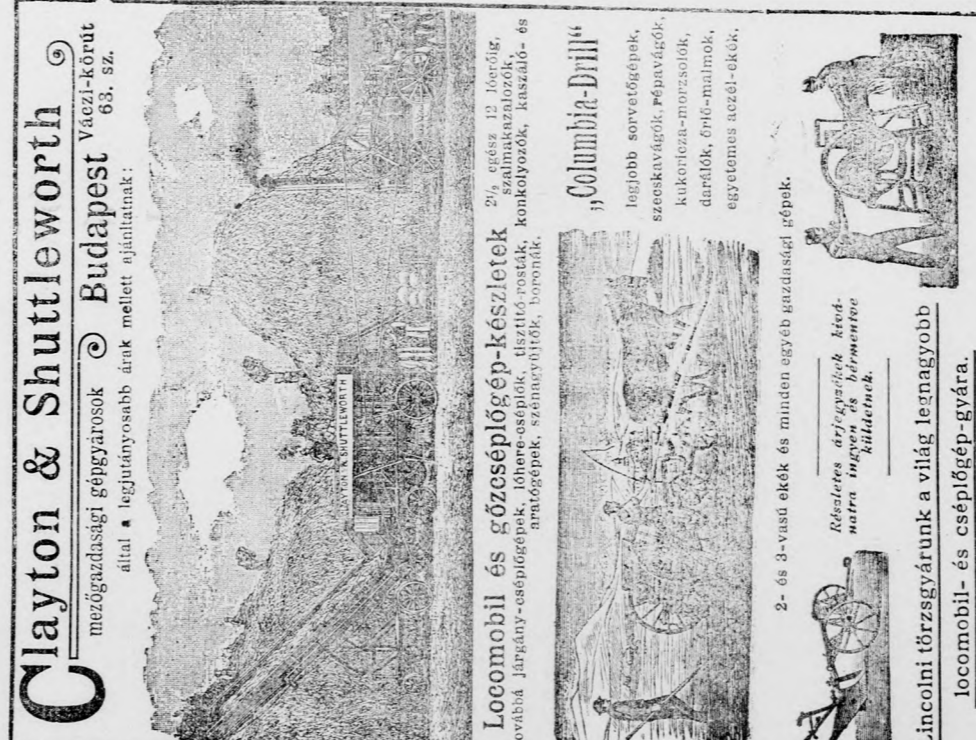
**Locomobil és gőzcsaplógép-készletek**  
2½ és 3 lóerős, szalmakaszók, továbbá járgány-csapógépek, jármű-összeállítás, szőlő- és aratógépek, szarmánybírók, bormézők.

**Columbia-Drill**  
legjobb sorvetőgépek, szesekvárdók, rényvárdók, kukorica-morzsolók, durulók, érd-malmok, egyetemes acél-ékek.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kint, natra ingyen és bérmentve kúldatunk.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és csaplógép-gyára.



Uj!

Uj!

Uj!

Uj!

Uj!

Uj!

Uj!

Uj!

Uj!

Uj!

Uj!

Uj

Uj

Uj!

Uj!

Uj!

Uj!

Uj!

Uj!

# UJ KÖNYV-, PAPIR-, IRÓ- ÉS RAJZ-SZER

→ → \* \* \* KEREKEDÉS

Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca)

→ **BETECH PÁL** ←

könyv-, zenemű- és hírlapkiadó vállalatában,  
hol az ezen vármegye összes elemi- és középiskolái-  
ban, az új tanterv értelmében használandó mindentéle  
tankönyvek bolti áron már most beszerezhetők pon-  
tos és gyors kiszolgálás mellett.

Bárhon és bárki által hirdetett könyvek s más  
művek a megjelölt árban üzletemben a legrövidebb  
idő alatt megkaphatók.

Iskolai szükségletek, mind elsőrendű minőségben:

Fiumei rajzpapírok; Szénásy- és Rigler-féle vászon fedelű, elszakíthatlan füzetek,  
látkepés és többféle írkák; Richter-féle körzők; Günther-Wagner-féle viz- és olajfesté-  
kek; Kuhn-, Mendl és Löwy-, Schuller-, Betegh-féle stb. író- és rondtollak, tollszárok,  
tolltartók, rajzfüzetek, pontozott és sima lapokkal; ecsetek; oldott és darabos valódi  
chinai tusok; tus-esészek; elismert kitűnőségű törlőgummik; rajzablak, rajztömbök, vo-  
nalzók, rajz-szögek, szivacsok, iskolatáskák, kréták, zseb- és asztali tentatartók, Müller-  
féle Antracén-, kiváló finom fekete és színes tenták, bélyegző festékek, oldott gummi  
és syndetikon; zseb- és előjegyzési könyvek (Notes), Első Magyar Irógyári és Hardt-  
muth-féle írónok, szóval minden használatra alkalmas és előnyös iskolai cikkek állan-  
dóan raktáron vannak.

Uj!

Uj!

Uj!

A helyi és vidéki

építkező		közönseget
----------	---	------------

ez uton van szerencsem értesíteni, hogy mindenféle üvegek, tehát a legkényesebb igényeknek is megfelelek.

A munkálatoknak pontos és gyors kiviteléről kezeskedem vállalom, valamint arról is kezeskedem, hogy a legközönsegebb üveglábláim is cséhországi sima, fehér üvegek, tehát a legkényesebb igényeknek is megfelelek.

A nagyérdemű közönseget szives megrendelését kérve, vagyok teljes tisztelettel

**Szentpétery Gergely,**  
Szekely-Udvarhelyt.

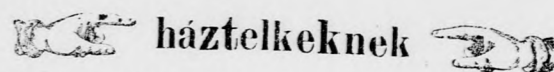
Üzlethelyiségem Szombattfalvi-utcában, a vasút mellett.

**Richter-féle Horgony-Pain-Expeller**  
Liniment Capsici comp.

Ezen hírneves háziszor ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik külsőleg, csúszás, tagzsággatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakarta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszor, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 30 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenként árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzék nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

Szekely-Udvarhely város területén, az alsó határban, az állami ut mellett egy 20 holdnyi I. osztályú minőségű bennvaló



örök áron eladó.

Venni szándékozők e lap kiadóhivatalában tudakozódhatnak.

**Eladó gőzmalom.**

Egy 4 lóerőre berendezett egyjáratu, kettőre kis költséggel kiegészíthető **gőzmalom** Farczád községben eladó. Tudakozódhatni lehet **Buzogány Márton** tulajdonosnál ugyanott.

Kapható Székely-Udvarhelyt Nagysolymosi Koncz Armin gyógytárában.

Sz. 11285 - 99. fszb.

**Faeladási hirdetmény.**

Udvarhelyvármegye Árvátfalva II. határrészben fekvő és a lokodi közbirtokosság tulajdonát képező lenyőerdőből 10.000 kataszteri holdnak mintegy 11400 m<sup>2</sup> luczfenyő-fürészanyag és 3100 m<sup>3</sup> luczfenyő épületi fakészlete a szerződés megkötésétől számított egy, esetleg 3 évi kihasználási időtartam mellett 1899. évi szeptember hó 7-én d. e. 10 órakor Lokod községánál nyilvános szóbeli és zárt írásbeli érverésen el fog adatni

Kikiáltási ár 19580 frt, minek 10 százaléka bántpénz. Az árverési feltételek a szekelyudvarhelyi m. kir. járási erdőgondnokságnál és a homoródoklándi főszolgabirónál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Homoród-Oklánd, 1899. évi augusztus hó 7-én.

**Benedek Imre,**  
főszolgabíró.

**BOR**

tiszta természetes erdélyi és magyarországi termés, melyek vétel előtt hivatalosan vegyelemmezve vannak, csakis **FERNENGEL GYULA** jóhírű pingezéjében Székely-Udvarhelyt (Kosuth-utca) kapható a következő előnyös árakban:

Literenként 32 krtól 1 frt 40 krig; 10 literen felül 28 krtól 1 frt 20 krig. — Nagyban adó nélkül 56 literen felül hektoliterenként 24 frittől 46 frittig.

• Részletes árjegyzék és minta ingyen és bérmentve.

**Magyar kölcsönös állatbiztosító társaság**  
mint szövetkezet  
Budapest, VII. Erzsébet-körút 27.

Biztosításokat elfogad lovak és szarvasmarhák elhullása következtében beállott káresetek megtérítésére. Kártérítés igénye fennáll: ha közönseges és járványos betegségekben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, továbbá ha a szövetkezet kényszerűvé vált kénytelen elrendelni.

A díjak pedig rendkívül mérsékeltek.

Az intézet élén állanak: báró Szejanovits György, földbirtokos, elnök. Báró Ambrozy Gyula, földbirtokos. Gróf Bethlen Balázs, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos. Dr. Bély László, országgy. képviselő, földbirtokos. Chernel György, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos. Báró Jósika Gábor, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos. Gróf Korniss Károly, főrendiházi tag, földbirtokos. Báró Nyáry Béla, cs. és kir. kamarás, földbirtokos. Gróf Ráday Gedeon, földbirtokos, Dr. Simay Aladár, a „Magyar agrár- és járadékbank r. t.” gazdasági tanácsosa. Dr. Tetelényi Armin, ügyvéd. Tahy István, cs. és kir. kamarás, „Pestmegyei gazdasági egyesület” alelnöke, földbirtokos. Zaleski Jenő, földbirtokos. Dr. Pajor Ignác, földbirtokos, mt. igazgató, igazgatósági tagok. Felvilágosítással szivesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökök.

**Magyar Kölcsönös Állatbiztosító Társaság**  
mint szövetkezet.

**Szegedi Mezőgazdasági Kiállítási Sorsjegyek.**

**Főnyeremény: 50.000 korona**  
értékben

és több, kisebb, nagyobb nyeremény, összesen **1006 nyeremény 100.000 korona értékben.**

Egy sorsjegy ára 20 krajczár.

Az összes nyereményeket kívánatra 20% levonással azonnal készpénzben beváltja **Budapestben: a „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, V., Dorottya-utca 8., vagy Szegeden: a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank.**

Ezen pénztételek a **nyerő kívánságára** készek az **50.000 korona értékű főnyereményt egy hasonértékű szegedi mintaszerűen berendezett tanyai gazdasággal is becserélni.**

Huzás Szegeden, a kiállítás utolsó napján, 1899. szept. 10-én este 6 órakor.

Sorsjegyek kaphatók bank- és váltóüzletekben, az összes dohánytözsdekben és egyéb elárúsító helyeken.

Viszontelárusítók forduljanak a kiállítást rendező **Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségehez,**  
Budapest, IX., Üllői-út 25. Köztelek.

A ki divatos és jó férfi ruhát készíttetni óhajt. nézze meg szabójánál

**KRAUSZ**  
**ADOLF**  
budapesti posztókereskedő  
mintakönyvét.

Ötszáz minta: honi (zsolnai), angol, francia és brünni szövetekben.

**Csak fiatal embereket**  
érdekel tudni, hogy a **Párisi Dr. Boiton-féle**

**Medicatio Orientalis**

már néhány nap alatt elmulasztja még a legrejtőbb és legelhanyagoltabb kifolyást is. Feloldozás tehát Santal vagy Copalivát használni, mely csak a gyomrot pontfá. de a bajt nem gyógyítja.

Kapható egyedül **Zoltán Béla** gyógyszerertárban  
Budapest, V., Nagykörút-utca 23.  
Ára üvegenként 1 frt. 1,20 kr. előleges beutalással franco.